

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

a Ordonanței de Urgență privind organizațiile cooperatiste de credit

În prezent, cooperativele de credit – bănci populare se înființează și își desfășoară activitatea în baza Legii nr.109/1996 privind organizarea și funcționarea cooperației de consum și a cooperației de credit, modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.114/1999 pentru suspendarea aplicării dispozițiilor art.59 din Legea nr.109/1996.

Deși activitățile care pot fi desfășurate de cooperativele de credit - bănci populare, potrivit art. 60 din legea menționată, includ operațiuni specifice băncilor, actul normativ are în vedere, în acest caz, doar statutul cooperatist al acestora, fără a ține cont de caracterul lor de instituție de credit. Astfel, cooperativele de credit – bănci populare nu sunt supuse cerințelor generale prudențiale și operaționale aplicabile instituțiilor de credit și nici nu fac parte dintr-un sistem de garantare a depozitelor. Totodată, denumirea de "bănci populare" creează confuzii în rândul populației care asimilează aceste instituții băncilor autorizate de Banca Națională a României. În plus, Legea nr.109/1996 nu prevede nici o atribuție a Băncii Naționale a României sau a altei autorități în privința autorizării, reglementării și supravegherii cooperativelor de credit – bănci populare.

În acest fel, cadrul legislativ existent creează premisele unei crize profunde a sistemului de credit cooperatist, prin concentrarea unor riscuri specifice greu de monitorizat, cu repercusiuni negative asupra încrederii în sistemului bancar în ansamblul său.

Totodată, în condițiile în care dispozițiile actului normativ respectiv creează organizațiilor cooperației de credit un regim preferențial față de cel aplicabil băncilor, acesta vine în contradicție cu reglementările europene în materie, care nu fac diferențieri în ceea ce privește tratamentul aplicabil instituțiilor de credit, fie ele bănci, case de economii, societăți cooperatiste de credit sau altele asemenea, ceea ce este de natură să afecteze negativ procesul de aderare a României la Uniunea Europeană.

Odată cu modificarea, în anul 1998, a cadrului legislativ bancar, s-a avut în vedere uniformizarea regimului aplicabil tuturor instituțiilor de credit. În acest sens, art.90 din Legea nr.58/1998 - Legea bancară prevede următoarele:

"Instituțiile, altele decât băncile, abilitate prin lege să desfășoare activități bancare, se supun autorizării, supravegherii prudențiale și reglementărilor Băncii Naționale a României.

Potrivit prevederilor alineatului precedent, se vor adapta în mod corespunzător legislația referitoare la Casa de Economii și Consemnațiuni și legislația referitoare la cooperarea de credit".

Prin urmare, sub aspectul exercitării de către Banca Națională a României a atribuțiilor privind autorizarea, reglementarea și supravegherea cooperativelor de credit, prevederile art. 90 din Legea nr.58/1998 obligă la adaptarea prealabilă, în mod corespunzător, a legislației referitoare la cooperarea de credit.

În anul 1999 a intrat în vigoare Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.114/1999 care prevede că, până la data intrării în vigoare a legii referitoare la cooperarea de credit, elaborată în condițiile art. 90 din Legea bancară nr.58/1998, se suspendă aplicarea dispozițiilor art. 59 din Legea nr.109/1996 referitoare la constituirea cooperativelor de credit - bănci populare.

Totodată, este de menționat faptul că o situație exactă a numărului, a structurii și a volumului de activitate al cooperativelor de credit – bănci populare existente este greu de determinat, potrivit datelor disponibile, fiind identificate atât entități cooperatiste organizate în rețele (dintre care cele mai importante sunt CREDITCOOP și CONCORDIA ROMÂNĂ), cât și cooperative de credit – bănci populare "independente" (dintre care se remarcă Banca Populară Română).

Față de cele arătate mai sus, rezultă că **devine imperios necesară adoptarea în regim de urgență a unui act normativ cuprinzător și clar, care să reglementeze cu rigurozitate atât aspectele legate de înființarea, organizarea și încetarea activității organizațiilor cooperatiste de credit, cât și pe cele legate de desfășurarea de către aceste entități a**

activității bancare, într-un cadru unitar în ceea ce privește autorizarea, reglementarea, supravegherea și garantarea depozitelor, astfel încât să poată fi aplicat efectiv odată cu intrarea lui în vigoare.

Ținând cont de contextul politic actual, proiectul de Ordonanță de Urgență a Guvernului privind organizațiile cooperatiste de credit răspunde nevoii adaptării cu maximă operativitate a legislației privind cooperarea de credit și rezolvă concomitent problemele ridicate de:

-carențele cadrului legislativ existent (Legea nr.109/1996 privind organizarea și funcționarea cooperăției de consum și a cooperăției de credit) care în practică s-a dovedit excesiv de permisiv și a creat confuzii în aplicarea acestuia, în acest sens impunându-se necesitatea soluționării operative a unei situații deja existente, caracterizate de apariția și funcționarea pe piață a unor entități eterogene, neînregimentate într-un sistem organizat, supus autorizării, reglementării și supravegherii și care tinde să devină incontrolabil;

-necesitatea uniformizării legislației privind instituțiile care desfășoară activitate bancară (bănci, entități cooperatiste, case de economii, etc), în sensul prevederii unui regim similar referitor la autorizarea, reglementarea și supravegherea pentru toate instituțiile de credit;

-cerința armonizării cu prevederile directivelor comunitare și ale altor reglementări internaționale în domeniu;

-inexistența unui act normativ general și cuprinzător care să reglementeze regimul entităților juridice înființate sub forma organizațiilor cooperatiste (de consum și de credit) în ceea ce privește constituirea, organizarea, funcționarea și încetarea activității acestora, similar Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată.

Pornind de la obiectivele stabilite, proiectul de ordonanță de urgență urmărește reglementarea înființării, organizării și funcționării organizațiilor cooperatiste de credit, pornind de la următoarele principii:

1) Organizațiile cooperatiste de credit (cooperativele de credit și casele centrale) se constituie dintr-un număr variabil de membri cooperatori, respectiv cooperative de credit afiliate, după caz, și au capital variabil, răspunderea asociațiilor fiind limitată la numărul de părți sociale subscrise.

Proiectul de act normativ stabilește limite minime referitoare la numărul de membri cooperatori (1000 de membri cooperatori pentru fiecare cooperativă de credit sau 100, în cazul în care aceștia au subscris și vărsat cel puțin 1000 de părți sociale), respectiv de cooperative de credit afiliate (100 de cooperative de credit pentru fiecare casă centrală), precum și la valoarea minimă a unei părți sociale, unică pentru întreaga rețea (100.000 lei).

Părțile sociale trebuie vărsate integral și în numerar, la momentul subscrierii.

2) În ceea ce privește organizarea, aceste instituții sunt obligate să se asocieze în rețele, structurate pe două niveluri, respectiv cooperativele de credit, obligate să se afilieze la o casă centrală. Casele centrale se pot reuni într-o asociație profesională.

Cooperativele de credit și casele centrale sunt considerate instituții de credit, proiectul de lege definind "instituțiile de credit" în sensul legislației comunitare.

3) Organizațiile cooperatiste de credit se înființează și funcționează cu respectarea principiului teritorialității, în acest sens cooperativele de credit constituindu-se prin asocierea de persoane fizice care domiciliază în raza lor teritorială de operare, iar casele centrale având raze teritoriale de operare determinate, care includ cel puțin razele teritoriale de operare ale cooperativelor de credit afiliate.

4) Organizațiile cooperatiste de credit desfășoară activități specifice instituțiilor de credit, care se adresează preponderent și cu prioritate membrilor cooperatori, respectiv organizațiilor cooperatiste de credit asociate din rețea.

Cooperativele de credit pot desfășura activități și cu ne-membri de tipul întreprinderilor mici și mijlocii, organizațiilor obștești și de cult, asociațiilor familiale, persoanelor fizice cu profesii liberale, cu condiția ca aceștia să domicilieze/să aibă sediul social și să-și desfășoare activitatea în raza lor teritorială de operare, volumul creditelor acordate

categoriilor menționate neputând depăși 25% din activele cooperativelor de credit. Totodată, casele centrale pot acorda credite unor persoane juridice care au sediul social și operează în raza lor teritorială, altele decât cooperativele de credit afiliate, în limita unui procent de 20% din activele lor.

5) În ceea ce privește autorizarea, reglementarea și supravegherea organizațiilor cooperatiste de credit, acestea se vor exercita, potrivit Legii bancare, de către Banca Națională a României.

a) Organizațiile cooperatiste de credit nou înființate funcționează numai după obținerea autorizației emise de Banca Națională a României, în urma unei proceduri asemănătoare, în mare măsură, celei aplicabile băncilor. În acest sens, procesul de autorizare cuprinde mai multe etape, în cazul cooperativelor de credit aprobarea constituirii revenind casei centrale la care acestea se vor afilia, în timp ce autorizația de funcționare se acordă, în toate cazurile, pe baze individuale, de către Banca Națională a României.

b) Banca Națională a României va stabili cerințele prudențiale, contabile, cele privind politica monetară, de credit, valutară și de plăți în ceea ce privește organizațiile cooperatiste de credit. Casele centrale au atribuții în ceea ce privește emiterea reglementărilor – cadru, obligatorii pentru întreaga rețea, în vederea realizării unitare a activităților permise a fi desfășurate de organizațiile cooperatiste de credit aparținând acesteia, precum și a actului constitutiv – cadru, care cuprinde prevederile minime pentru întocmirea actelor constitutive ale cooperativelor de credit afiliate și regulamentul de organizare și funcționare a rețelei.

c) În ceea ce privește supravegherea organizațiilor cooperatiste de credit, se are în vedere ca Banca Națională a României să efectueze supravegherea pe baze individuale a caselor centrale, precum și supravegherea pe baze consolidate, la nivelul rețelei, iar casele centrale să efectueze supravegherea pe baze individuale a cooperativelor de credit afiliate lor. În acest sens, proiectul de lege urmărește armonizarea cu prevederile Directivelor C.E.E. nr. 77/780 și nr. 89/646 (Prima și a Doua Directivă bancară comunitară), potrivit cărora o instituție de credit poate fi exceptată de

la cerințele privind asigurarea unui nivel minim al capitalului (5 mil. EUR), în cazul în care aceasta este afiliată permanent la un organism central, condiția de capital aplicându-se la nivelul întregii rețele. Totodată, proiectul de lege creează premisele implementării supravegherii consolidate în conformitate cu Directivele europene, prin faptul că obligațiile cooperativelor de credit afiliate la o casă centrală sunt integral garantate de aceasta, solvabilitatea și lichiditatea sunt urmărite la nivelul întregii rețele, iar casa centrală este împuternicită să emită reglementări care sunt obligatorii pentru toate organizațiile afiliate.

De asemenea, în vederea exercitării atribuțiilor conferite de ordonanța de urgență, inclusiv în ceea ce privește supravegherea cooperativelor de credit pe baze individuale, casele centrale pot înființa pe raza lor teritorială de operare, în urma obținerii aprobării prealabile a Băncii Naționale a României, sedii secundare (sucursale agenții), fără personalitate juridică.

Banca Națională a României poate hotărî măsuri de instituire a supravegherii speciale și a administrării speciale a organizațiilor cooperatiste de credit, iar casele centrale pot hotărî, de asemenea, în baza propriilor constatări, măsuri de instituire a supravegherii speciale a cooperativelor de credit afiliate.

6) În ceea ce privește garantarea depozitelor constituite de persoanele fizice la organizațiile cooperatiste de credit, proiectul de lege prevede înființarea, prin lege specială, a unui Fond de garantare a depozitelor în sistemul organizațiilor cooperatiste de credit. În plus, este de menționat faptul că, în vederea garantării obligațiilor cooperativelor de credit afiliate, casele centrale constituie rezerva mutuală de garantare, care are la bază atât contribuții ale organizațiilor afiliate (deductibile fiscal), cât și o cotă din profitul brut obținut de casele centrale.

7) Referitor la transferul de fonduri în cadrul rețelelor cooperatiste de credit, acesta va fi asigurat de către casele centrale. În scopul derulării operațiunilor de plăți și încasări cu instituțiile de credit din afara rețelei, casele centrale vor deschide conturi curente la Banca Națională a României.

8) Lichidarea cooperativelor de credit este efectuată de către casa centrală la care acestea sunt afiliate sau de către un lichidator numit de aceasta. Casa centrală preia diferența rămasă din activul net după plata datoriilor și distribuie, către membrii cooperatori, a părților sociale și a dividendelor convenite pentru exercițiul financiar în curs. În cazul caselor centrale, lichidarea este realizată de către Fondul de garantare a depozitelor în sistemul organizațiilor cooperatiste de credit sau de către un lichidator numit de acesta, activul net rămas după achitarea datoriilor și a părților sociale și dividendelor convenite asociațiilor, revenind Fondului de garantare. Procedura falimentului caselor centrale urmează a fi reglementată prin lege specială.

9) Organizațiilor cooperatiste de credit, în calitatea lor de instituții de credit, precum și asociațiilor, administratorilor, conducătorilor și cenzorilor sau, după caz, auditorilor acestora li se aplică sancțiuni pentru încălcări ale prevederilor noului act normativ, inclusiv pentru acele fapte ce îmbracă forma infracțiunii, similare celor aplicabile în cazul băncilor.

10) În ceea ce privește cooperativele de credit – bănci populare, casele teritoriale ale cooperativelor de credit, Casa Cooperativelor de Credit – CREDITCOOP, precum și celelalte organizații ale cooperației de credit care sunt organizate și funcționează în prezent pe baza prevederilor Legii nr.109/1996 privind organizarea și funcționarea cooperației de consum și a cooperației de credit, potrivit proiectului de ordonanță de urgență, acestea vor putea opta pentru:

a) reorganizarea ca organizații cooperatiste de credit conform dispozițiilor ordonanței de urgență și autorizarea de către Banca Națională a României;

b) schimbarea formei juridice în societate comercială pe acțiuni și autorizarea acestora, de către Banca Națională a României, ca bănci, potrivit prevederilor Legii nr. 58/1998 – Legea bancară și ale ordonanței de urgență.

Organizațiile cooperației de credit care nu vor solicita, în termen de 120 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, autorizarea de către Banca Națională a României, se vor dizolva prin efectul legii și vor intra în lichidare cu respectarea prevederilor Legii nr. 109/1996. De asemenea, se vor dizolva și vor intra în

lichidare și acele organizații ale cooperăției de credit care, în termen de 2 ani, nu vor obține autorizația de funcționare, potrivit prevederilor prezentei ordonanțe de urgență.

Totodată, este de arătat faptul că proiectul de ordonanță de urgență menționat ia în considerare atât situația și practica existente în sistemul cooperatist românesc, cât și experiența internațională în domeniu. În acest sens, la elaborarea proiectului de act normativ s-au avut în vedere opinii exprimate de reprezentanți ai unor entități sau sisteme cooperatiste de credit care operează potrivit Legii nr. 109/1996 (CREDITCOOP, CONCORDIA ROMÂNĂ, Banca Populară Română, Banca Populară de Economii), de reprezentanți ai băncilor (Asociația Română a Băncilor), cât și de specialiști străini. În plus, în procesul pregătirii proiectului s-a efectuat o amplă documentare asupra funcționării unor sisteme cooperatiste din afara României (Franța – Credit Agricole, Credit Mutuel, Canada – sistemul Desjardins, Olanda – Rabobank, Germania – sistemul Reiffeisen și sistemul băncilor populare, S.U.A. – sistemul uniunilor de credit, etc).

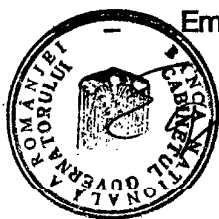
În ceea ce privește impactul adoptării proiectului de Ordonanță de Urgență a Guvernului privind organizațiile cooperăției de credit asupra cadrului legislativ existent, este de menționat în primul rând faptul că intrarea în vigoare a acestui act normativ va determina abrogarea prevederilor Legii nr. 109/1996 privind organizarea și funcționarea cooperăției de consum și a cooperăției de credit referitoare la entitățile cooperăției de credit (Titlul III – Cooperativa de credit – banca populara, Titlul IV – Casa teritoriala a cooperativelor de credit, Titlul VI – Casa cooperativelor de credit – CREDITCOOP, etc), a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 114/1999, precum și a oricăror altor dispoziții contrare, rezultând astfel separarea domeniului cooperăției de credit de cea de consum. De asemenea, va fi necesară adaptarea în mod corespunzător a Legii nr. 101/1998 privind Statutul Băncii Naționale a României în sensul extinderii prevederilor referitoare la operațiunile de piață monetară, operațiunile de creditare, inclusiv cele efectuate în scopul protejării contra riscului de sistem, rezervele minime obligatorii, regimul valutar, regimul conturilor bancare, regimul de monitorizare și de raportare statistică, precum și cele referitoare la aplicarea de sancțiuni, astfel încât acestea să cuprindă și aria organizațiilor cooperatiste de credit, ca instituții care desfășoară activitate bancară. În plus, Banca Națională a României va trebui să emită reglementări în aplicarea ordonanței de urgență menționate.

*

Față de cele prezentate, precizăm că proiectul de Ordonanță de Urgență a Guvernului privind organizațiile cooperatiste de credit se constituie într-o alternativă legislativă viabilă, compatibilă cu legislația bancară românească existentă, precum și cu reglementările comunitare în domeniu și este în măsură să asigure o funcționare normală, în condiții de prudență bancară, a sistemului cooperatist românesc.

Propunem avizarea proiectului de Ordonanță de Urgență a Guvernului privind organizațiile cooperatiste de credit.

Banca Națională a României
Guvernatorul Băncii Naționale a României

Emil Iota Ghizari

Handwritten signature of Emil Iota Ghizari.

Ministerul Finanțelor

Ministrul Finanțelor

Decebal Traian Remeș

Handwritten signature of Decebal Traian Remeș.

Ministerul de Interne

Ministrul de Interne

Constantin Dudu Ionescu

Handwritten signature of Constantin Dudu Ionescu.

Ministerul Agriculturii și Alimentației

Ministrul Agriculturii și Alimentației

Ioan Avram Mureșan

Handwritten signature of Ioan Avram Mureșan.

**Ministerul Funcției
Publice**

Ministrul Funcției
Publice

Vlad Roșca

Handwritten signature of Vlad Roșca.

Ministerul Justiției
Ministru de Stat,

Ministrul Justiției

Valeriu Stoica

Handwritten signature of Valeriu Stoica.